

Wij geven in dit jaarbericht beknopt weer hoe we in 2010 als team van vrijwilligers hebben gewerkt. Wij vertrouwen er op dat door het lezen van dit jaarbericht wij op uw belangstelling voor en betrokkenheid bij 't Schoor mogen blijven rekenen.

Inleiding

„Het zijn de leugens die het heden vertelt om betekenis te geven aan het verleden”

Deze spreuk gaf Jan Franken van Brabants Heem ons bij aanvang van de cursus „Kruistochten”, die de Katholieke Bond van Ouderen in Udenhout organiseerde. Het aantal deelnemers aan de cursus was maar gering, blijkbaar is er in Udenhout weinig belangstelling voor leugens. . . .

Voor eigen geschiedenis echter des te meer.

Vandaar dat de vrijwilligers van Heemcentrum 't Schoor zich niet kunnen vinden in die spreuk; belangstelling voor de geschiedenis van de dorpen Udenhout en Biezenmortel neemt toe.

De nieuwe vlag van 't Schoor

Op de dinsdagmorgen, de vaste dag dat veel vrijwilligers in het heemcentrum aan het werk zijn, komen steeds meer

bezoekers binnenlopen met hun vragen of opmerkingen over het verleden van Udenhout. Vrijwilligers van 't Schoor komen daardoor soms wel eens tijd tekort voor uitzoekwerk en archivering van alle voorwerpen, boeken en archiefmateriaal die zijn aangeboden. Ook het bezoekersaantal aan onze collectie is in het verslagjaar toegenomen.

In 2010 was het 20 jaar geleden dat enkelen vanuit hun betrokkenheid met Udenhout het initiatief namen om het verleden op een verantwoorde manier te gaan behouden voor de toekomst. Wie had bij aanvang kunnen bedenken dat er nu een heemkundig collectie in Udenhout bestaat met meer dan 7000 grote en kleine min of meer historische voorwerpen en een schrijversteam dat meer dan 20 boeken op haar naam heeft staan? Door het vele werk van alle vrijwilligers kan men nu vanuit het heemcentrum met trots veel leugens over het eigen verleden recht zetten

De initiatiefnemers van toen hadden het juiste beeld voor ogen en wisten dat bewoners van Udenhout en Biezenmortel geïnteresseerd zouden blijven in het verleden van hun dorpen.

Bestuur

Tijdens de Nieuwjaarsreceptie op 9 januari met alle vrijwilligers, hebben we afscheid genomen van de bestuursleden Gerard van Alem en Harry Goos. Gerard is vanaf de oprichting, dus 20 jaar, bestuurslid geweest. Hij bedacht ook 't Schoor als naam voor ons heemcentrum. Onder leiding van Gerard zijn in de loop der tijd de eerste verdieping, de zolder en andere delen van het gebouw verbouwd tot een expositieruimte zoals die ook nu nog steeds voldoet. Daarnaast restaureerde hij

vele grotere voorwerpen die aan 't Schoor werden geschonken. Gelukkig blijft Gerard als vrijwilliger intensief betrokken bij 't Schoor en we hopen nog heel veel jaren van zijn diensten en bekwaamheden gebruik te mogen maken.

Harry Goos nam afscheid als voorzitter na een periode van 10 jaar. Harry werd alom gewaardeerd als een deskundig pleitbezorger voor 't Schoor. Ook hij blijft betrokken als vrijwilliger en regelt het onderhoud van de grotere agrarische werktuigen en gebruiksvoorwerpen die bij de zorgboerderijen van Martens en Van Gorp staan. Bij dit afscheid werden beide bestuursleden onderscheiden met het zilveren draaginsigne van Brabants Heem. Een welgemeende dank namens heemcentrum 't Schoor voor het vele werk wat beiden verricht hebben is hier zeker op zijn plaats.

Harry Goos, Jan Franken (Brabants Heem), Frans Goossens en Gerard van Alem

Tijdens de nieuwjaarsreceptie werd het voorzitterschap overgedragen aan Frans Goossens. Frans liep zich al enige tijd „warm” in het heemcentrum voor deze taak.

Een bestuursvacature was tussentijds al ingevuld door André Witlox, een tweede vacature werd in januari ingevuld door Annelies van den Assem-van Uden. Annelies is geboren, opgegroeid en nog woonachtig in Udenhout en met haar warme belangstelling voor geschiedenis

hebben we in haar **Annelies van den Assem-van Uden** een goede aanvulling voor ons bestuur gevonden. Vanwege de aanvulling met twee nieuwe bestuursleden en een nieuwe voorzitter werd een aangepaste taakverdeling voor bestuursleden opgesteld. Annelies van den Assem-van Uden houdt zich voornamelijk bezig met de coördinatie van de rondleidingen door het museum en het contact met de scholen. André Witlox is algemeen bestuurslid en heeft namens 't Schoor zitting in een werkgroep digitale archivering van Erfgoed Brabant.

Naast basisschool de Wichelroede willen we ook de andere basisscholen van Udenhout en Biezenmortel betrekken bij geschiedenisactiviteiten in en vanuit ons museum. Hiervoor zijn contacten gelegd met de directies van die scholen. Wij hopen dat we ook bij die kinderen

interesse voor geschiedenis en hun leefomgeving kunnen opwekken.

Vanuit het verleden, gekoppeld aan de persoon van rector Merckx, kon heemcentrum 't Schoor altijd gebruik maken van een deel van het pand Schoorstraat 2. Met het overlijden van de rector is daarin verandering gekomen. Bij het schrijven van dit jaarverslag heeft het bestuur nog geen duidelijkheid over de toekomst van onze huisvesting in dit pand. Hierover lopen contacten met het bestuur van Stichting Familie Ommering (SFO) en met het bestuur van ASVZ-Vincentius. We hopen uiteraard zeer dat we samen met deze gesprekspartners tot een goede en financieel haalbare situatie kunnen komen waardoor continuering van onze activiteiten in het gebouw gewaarborgd mogen zijn. Aan beide besturen hebben we tevens te kennen gegeven graag de twee kamers op de eerste verdieping die niet in gebruik zijn te mogen inrichten als bibliotheek. Voor veel boeken en documenten is nu onvoldoende plaats waardoor ze onoverzichtelijk staan opgesteld en moeilijk toegankelijk zijn.

In het komende jaar zal het bestuur een beleidsplan opstellen. Wij zullen daarin het beleid formuleren en opnieuw richting geven aan de koers welke heemcentrum 't Schoor in de toekomst wil varen. Nieuwe ideeën kunnen hiermee vorm krijgen.

Schrijversteam

Grote gebeurtenissen werpen hun schaduw vooruit. Dat is zeker van toepassing op het boek over kasteel De Strijdhoeve, waarmee het schrijversteam momenteel erg druk is.

Leden van het schrijversteam hebben inzage gekregen in het totale archief van het kasteel en daarvoor zijn we de beheerder Arthur Leijten dan ook dankbaar. Dat er nog onbekende feiten zijn gevonden gaan we zeker lezen in het boek dat in 2011 zal verschijnen.

Op 14 mei brachten het schrijversteam en enkele andere vrijwilligers onder de bezielende regie van Kees van Kempen als voorzitter van het schrijversteam een interessant en leerzaam werkbezoek aan kasteel Neercanne bij Maastricht. Baron Van Dopff, de bouwer van kasteel De Strijdhoeve in Udenhout, is getogen op kasteel Neercanne. De familie Van Dopff was eigenaar van dat kasteel en dus mocht een bezoek daaraan niet uitblijven.

Piet Naalden en Frans Goossens

Na afloop van de eerste bijeenkomst van het schrijversteam in januari heeft Piet Naalden te kennen gegeven te stoppen met zijn activiteiten voor het schrijversteam vanwege zijn leeftijd. Ruim 10 jaar is Piet een zeer betrokken vrijwilliger geweest. Zijn laatste

grote bijdrage leverde hij aan het boek “Over Unentse soldaten overzee” dat in 2009 is uitgebracht. Tijdens de vrijwilligers dankmiddag op 14 augustus hebben we officieel afscheid genomen van Piet met dank voor het vele werk dat hij in het schrijversteam heeft verricht.

Het eerste boek van Sprokkels 7 is gepresenteerd op 20 maart 2010. Harry Goos, oud-voorzitter en mede-auteur van een artikel over het leven van Rector Jos Merx, kreeg het eerste exemplaar aangeboden.

Na een presentatie over Sprokkels 7 door Kees van Kempen, werd een dvd over bewoners van kasteel De Strijdhoeve vertoond aan een groot aantal aanwezige stutten, steunen en vrijwilligers. De film is tot stand gekomen met medewerking van SVU (Stichting videogroep Udenhout) en werd positief ontvangen.

Onderzoek op het kasteel. V.l.n.r. Lia Clement, Jan Denissen, Kees van Kempen en Maris Philippa
Kees van Kempen was een van de drie samenstellers van een Liber Amicorum, een vriendenboek over de politieke

partij Algemeen Belang. Deze door de Udenhouter Jan Goutziers opgerichte partij werd eerder dit jaar ontbonden. Op 17 juli heeft Kees van Kempen de presentatie van dit boek verzorgd.

Het schrijversteam is in het verslagjaar wel erg druk geweest, want op zondag 3 oktober werd opnieuw een boek gepresenteerd ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Vincentiusvereniging. In het boek met als titel “Gewoon van mens tot mens” wordt de geschiedenis van de Vincentiusvereniging Udenhout-Biezenmortel beschreven.

De boeken „Over d’n Oven” en „Over Unentse soldaten overzee” die in 2009 werden uitgegeven waren al in enkele weken uitverkocht. Nog steeds komen er aanvragen binnen om deze boeken te kunnen kopen. Ondanks dat de oplage al was verhoogd blijven de boeken erg in trek. Telkens willen we in principe iedere belangstellende in de gelegenheid stellen om een boek aan te schaffen. Maar toch zullen we oplagen beperkt blijven houden om grote risico’s te vermijden.

Zoals eerder gezegd is het schrijversteam druk bezig met onderzoek in de archieven en de geschiedenis van kasteel De Strijdhoeve. Tijdens het pinksterweekend in 2011 zal het 250-jarig bestaan van het kasteel worden gevierd. Dan zal ook het nieuwe boek over kasteel De Strijdhoeve worden gepresenteerd.

Presentaties

Tijdens de ledencontactdag van ZLTO-Hart van Brabant heeft Bert van Asten een lezing gehouden over ons Heemcentrum en verteld over het gebruik van een aantal

attributen uit onze collectie. De lezing werd bijgewoond door 140 personen.

Op verzoek van de KBO-Udenhout verzorgde Kees van Kempen, met ondersteuning van enkele leden van het schrijversteam, op 11 november een lezing waarin ook de geschiedenis van het kasteel De Strijdhoeve uitvoerig aan de orde kwam. Hij had een aandachtig gehoor van circa 90 personen en het leverde tevens nieuw feitenmateriaal op.

Ter gelegenheid van de 65-jarige bevrijding van Nederland zijn door Henk Peters een aantal lessen gemaakt over de Tweede Wereldoorlog. Deze lessen zijn bedoeld voor leerlingen van de lagere scholen. Het heemcentrum heeft hem daarbij assistentie verleend.

In samenwerking met Udenhouts Belang heeft het heemcentrum op 4 mei de dodenherdenking bij het Mariakapelletje aan de Schoorstraat mee verzorgd.

Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn de kurk waarop ons heemcentrum kan drijven. Een grote groep betrokken vrijwilligers zet zich voortdurend en collegiaal in om het heemcentrum attractief, bij de tijd en verzorgd te houden. Ieders inbreng wordt dan ook zeer gewaardeerd.

In augustus tijdens de jaarlijkse bedankmiddag organiseerde het bestuur voor alle vrijwilligers een extra activiteit ter gelegenheid van het 20-jarig jubileum van ons heemcentrum.

Vroeg in de middag stond een bus klaar om met ongeveer 40 personen af te reizen naar het Kapucijnenmuseum in

's-Hertogenbosch. Gardiaan pater Philippus en broeder Verhoeven heetten ons hartelijk welkom in het museum. Iedereen heeft genoten van dit bezoek aan klooster en museum, temeer omdat broeder Verhoeven vroeger lange tijd in het kapucijnenklooster in Biezenmortel heeft gewoond waardoor veel informatie over en weer kon worden uitgewisseld. Na afloop reisden we terug naar Udenhout, waar we onder het genot van een hapje en een drankje nog een tijd gezellig samen waren. Een dik verdiende gezellige middag voor alle vrijwilligers.

De vrijwilligers van 't Schoor op excursie in het Kapucijnenklooster

Collectie

De belangstelling voor onze collectie in het heemcentrum is dit jaar toegenomen. We hebben meer dan 500 bezoekers mogen ontvangen. Buiten de bezoekers op Open Monumentendag.

Ook de leerlingen van groep 7 van de Wichelroede school hebben dit jaar weer een geschiedenisles gekregen over

Udenhout. Onze gidsen Corrie Roovers-Goos en Wim Maarse verzorgden deze lessen. Alle leerlingen waren zeer enthousiast en dat hebben ze fraai beschreven in een schrift dat de school later als dank voor het bezoek aan het heemcentrum aanbood.

Veel bezoekers reageren niet alleen verbaasd op de uitgebreide collectie, maar blijken ook positief verrast over de aard en inrichting van de collectie. Een dank hiervoor aan de dames van de dinsdagmiddaggroep is hierbij zeker op zijn plaats, zij zorgen er immers voor dat alle voorwerpen op de juiste plaats staan en dat alles er stofvrij en uitnodigend bij ligt.

Onze collectie is dit jaar uitgebreid met een schenking van het Kapucijnenmuseum in 's-Hertogenbosch. Het zijn vier gepolychromeerde houten panelen voorstellende de Vier Uitersten van de mens. Ze komen van de preekstoel uit de kerk van het kapucijnenklooster in Biezenmortel. Tevens kregen we een vaandel van de Derde Orde van de kapucijnen. Een schenking waar we heel blij mee zijn, vooral ook omdat Biezenmortel hiermee een extra impuls en aandacht krijgt in het heemcentrum.

Helaas begint het ons aan ruimte te ontbreken waardoor een aantal objecten, documenten en tijdschriften niet getoond kunnen worden of niet goed tot hun recht komen. In de zomermaanden is het heemcentrum extra open geweest voor inwoners en passanten. Ondanks een reclamecampagne met foldermateriaal in Udenhout en Biezenmortel leverde dit geen toeloop op. Wel gaf het extra bekendheid. In de toekomst zullen we wat eerder en duidelijk „aan de straat” op ons bestaan en openstelling gaan wijzen.

Werkgroepen

Werkgroep toponymie

Door de werkgroep toponiemen zijn intussen heel veel oude benamingen van akkers, bospercelen, wegen, buurtschappen, secties en kadastrale gegevens verzameld en in een bestand samengebracht. Het verwerken, aanvullen en in kaart brengen van al deze gegevens zal nog enig zoekwerk vergen. Het is ook de bedoeling om in de verdere toekomst van alle veldnamen in Udenhout een boek uit te brengen.

Werkgroep Genealogie

De werkgroep genealogie is voortvarend bezig stamboomgegevens van bepaalde van oudsher bekende Udenhoutse families te verzamelen en in kaart te brengen. Telkens opnieuw blijkt er interessant materiaal voor de dag te komen. Het ligt in de planning om in 2012 een nieuw boek uit te brengen over het verzamelde materiaal van deze families.

De familie Van Asten komt ook aan bod in het nieuwe boek “Over Unentse families”

Werkgroep oude gebouwen

Deze werkgroep leidt even een sluimerend bestaan

Werkgroep restauratie historische graven parochiekerkhof

Inmiddels is bekend geworden dat voor dit project subsidie is verstrekt en zijn de werkzaamheden inmiddels gestart. Deze activiteit wordt gerealiseerd onder leiding van het kerkbestuur van de Sint Lambertusparochie

De grafmonumenten van burgemeester Van Iersel en zijn vrouw zijn toe aan restauratie

Werkgroep Open Monumentendag

In 2010 was het landelijke motto van Open Monumentendag „De smaak van de 19^e eeuw”. Op zaterdag 11 september waren het heemcentrum en het oude raadhuis opengesteld voor bezoek. We ontvingen die dag ongeveer 250 bezoekers. Ter gelegenheid van deze Open Monumentendag hadden we een klein boekje samengesteld met oude Brabantse recepten. Het receptenboekje bleek een schot in de roos.

In het raadhuis presenteerden we onze boeken. Ook de Duinboeren waren present met een kraam gevuld met eigen producten.

In 2011 is het thema „Industrieel Erfgoed”. We hebben plannen om deze Open Monumentendag samen met Brabants Landschap in te vullen in een gebouw op het terrein van de vroegere steenfabriek.

Werkgroep archeologie

Omdat er in ons dorp geen grote bouwkundige werkzaamheden werden uitgevoerd, heeft er geen archeologisch onderzoek plaats gevonden.

Werkgroep kasteelfeesten

Ter voorbereiding van de kasteelfeesten in 2011 participeert heemcentrum 't Schoor in de voorbereidingscommissie.

Tot slot

Voor allen die actief zijn in het heemcentrum is het prettig te mogen constateren dat, mede door ieders inzet, de belangstelling voor het verleden van Udenhout en Biezenmortel blijft toenemen. De toegenomen belangstelling

op de dinsdagochtenden, de grote belangstelling voor de boeken en deelname aan lezingen getuigen hiervan.

Voor vele inwoners van Udenhout en andere betrokkenen is Heemcentrum 't Schoor een beheers- en kenniscentrum geworden van het patrimonium van Udenhout en Biezenmortel.

Alle vrijwilligers hartelijk bedankt voor het vele werk wat jullie belangeloos verrichten. Ik reken erop dat we dit enthousiasme ook in de toekomst samen verder zullen uitdragen.

Frans Goossens
voorzitter

Nog verkrijgbare publicaties

- Gewoon van mens tot mens, 100 jaar Vincentiusvereniging € 10 (porto € 3,50)
- Algemeen Belang, politieke vereniging 1966-2010, Liber Amicorum € 10 (porto € 3,50)
- Over een sterk staaltje € 15 (porto € 3,50)
- Over heerroom en tante zuster € 15 (porto € 3,50)
- Unentse Sprokkels 3 € 10 (porto € 3,50)
- Unentse Sprokkels 5 € 10 (porto € 3,50)
- Unentse Sprokkels 6 € 10 (porto € 3,50)
- Unentse Sprokkels 7 € 10 (porto € 3,50)
- Kadastrale atlas Udenhout 1832 € 20 (porto € 6,20)
- Over de School € 5 (portokosten € 3,50)
- Over de Unentse kerk € 15 (portokosten € 3,50)
- 75 jaar S.S.S. € 10 (portokosten € 3,50)
- Scouting St-Lambertus Udenhout 1947-1997 50 jaar jeugd in beweging € 10 (porto € 3,50)
- 75 jaar bouwen in Udenhout € 2,30 (porto € 0,88)
- kalender "Dorpsleven Udenhout-Biezenmortel" 2011 € 4,50 voorgaande jaren € 2,50 (porto € 1,76)
- Reproductie van een oude schoolkaart van Udenhout en Biezenmortel rond 1925 € 1 (porto € 1,32)

De nog verkrijgbare publicaties kunt u bestellen via het secretariaat Heemcentrum 't Schoor:

Lia Clement-Verhoeven, Achthoevenstraat 48, 5071 AS Udenhout telefoon 013-5111166, e-mail:

heemcentrumudenhout@gmail.com